

SZKOŁA DLA INNOWATORA

Fundusze Europejskie
Inteligentny Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

PROJEKT REALIZOWANY JEST PRZEZ:

PARTNERAMI PROJEKTU SĄ:

PROJEKT WSPIERAJĄ:

Projekt Szkoła dla innowatora współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020, Priorytet 2: Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I, Działanie 2.4: „Współpraca w ramach krajowego systemu innowacji” PO IR, Poddziałanie 2.4.1. inno_LAB-Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów.

Propozycje zapisu o ochronie praw zwierząt w Konstytucji RP

Karta zadania nr 42 (możliwa praca zdalna) dla nauczyciela/nauczycielki

Główne cele zadania

- ✓ Przeanalizujesz treść Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej według przyjętego kryterium – zapisy o ochronie zwierząt.
- ✓ Dowiesz się, przed jakimi zagrożeniami należy w sposób szczególny chronić zwierzęta i kto powinien odpowiadać za ochronę praw zwierząt.
- ✓ Sformułujesz zapis do Konstytucji.

Kryteria sukcesu

- ✓ Wskazujesz zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczące ochrony zwierząt.
- ✓ Wskazujesz zagrożenia, przed jakimi szczególnie trzeba chronić zwierzęta.
- ✓ Proponujesz zapis do Konstytucji w sprawie ochrony praw zwierząt.

Zagadnienia z wiedzy o społeczeństwie (godzina wychowawcza)

- ✓ komunikowanie się w sprawach życia społecznego, w tym publicznego
- ✓ konieczność współdziałania w życiu społecznym
- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Zagadnienia z biologii

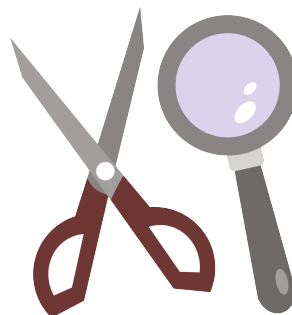
- ✓ prawa zwierząt i ochrona praw zwierząt

Odniesienia do podstawy programowej z wiedzy o społeczeństwie

- ✓ IV.5. wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że dzięki nim człowiek może mieć wpływ na życie publiczne
- ✓ XI.7. podaje szczególne cechy konstytucji; znajduje w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przepisy dotyczące wskazanej kwestii

Odniesienia do podstawy programowej z biologii

- ✓ VIII.5. przedstawia formy ochrony przyrody w Polsce oraz uzasadnia konieczność ich stosowania dla zachowania gatunków i ekosystemów

Kompetencje proinnowacyjne

WIĄZKA	KOMPETENCJA	UMIEJĘTNOŚCI/ POSTAWY	SYTUACJE
SAMODZIELNOŚĆ MYŚLENIA	SAMODZIELNOŚĆ MYŚLENIA	zbieranie i selekcjonowanie niezbędnych/ wartościowych informacji	wyszukiwanie informacji – informacje na temat ochrony praw zwierząt
	MYŚLENIE DYWERCENCYJNE	patrzenie na problem z innego punktu widzenia	ocena, jak ważny jest podjęty problem – wpisanie do Konstytucji RP konieczności ochrony praw zwierząt
		zmienianie perspektywy	elastyczne podejście do swoich sądów na temat ochrony praw zwierząt przez państwo

Środki dydaktyczne (dla każdego ucznia/ każdej uczennicy)

- ✓ karta zadania „Propozycje zapisu o ochronie praw zwierząt w Konstytucji RP”
- ✓ komputer z dostępem do Internetu

Wyniki

Uczeń/uczennica zaproponuje projekt zapisu w sprawie ochrony praw zwierząt, który mógłby się znaleźć w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zadanie na etapie testowym. Możliwe modyfikowanie zadania i dostosowywanie go do możliwości i potrzeb nauczycieli i nauczycielek oraz uczniów i uczennic.

O ostatecznym kształcie zadania decyduje nauczyciel/nauczycielka.

Aktywność 1

Uczeń/uczennica zapoznaje się z podstawowymi informacjami na temat Konstytucji RP.

Poznaje wypowiedź Olgi Tokarczuk ze spotkania z czytelnikami i czytelniczkami. Pisarka apelowała o uzupełnienie Konstytucji o zapisy związane z prawami zwierząt:

Natalia Szostak, *Olga Tokarczuk na spotkaniu w „Wyborczej”*: *Przyszedeł czas, żeby wpisać do konstytucji zwierzęta*,

<https://wyborcza.pl/7,75517,25594909,spotkanie-z-olga-tokarczuk-w-centrum-premier-czerska-8-10-jak.html>.

Uczeń/uczennica słucha przeprowadzonej w Radiu TOK FM rozmowy Pauli Szewczyk z Karoliną Kuszlewicz – prawniczką i rzeczniczką ds. zwierząt przy Polskim Towarzystwie Etycznym (*Najslabsze w systemie. Czy wpisać zwierzęta do konstytucji?*),

<https://audycje.tokfm.pl/podcast/85604,Najslabsze-w-systemie-Czy-wpisac-zwierzeta-do-konstytucji>).

Czy wpisanie praw zwierząt do Konstytucji to realny scenariusz i co oznaczałoby w praktyce? Jak obecny system chroni zwierzęta, dlaczego człowiek jest prawnie „właścicielem”, a nie „opiekunem” zwierząt i jak zakaz ich zabijania ma się do polowań?

Wprowadź w zadanie: uczeń/uczennica ma sformułować propozycje zapisu dotyczącego ochrony zwierząt, który mógłby się znaleźć w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i przyczynić się do postępu w tym obszarze.

(karta zadania „Propozycje zapisu o ochronie zwierząt w Konstytucji RP”)

Wskazówki

Uczniowie i uczennice mogą rozwiązywać zadanie w parach.

Aktywność 2

Uczeń/uczennica ma zaopatrzyć się w tekst Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej uchwalonej 2 kwietnia 1997 r. Może go znaleźć na wielu stronach internetowych, w tym w wersji PDF na stronie Internetowego Systemu Aktów Prawnych (ISAP):

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970780483>.

Może również udać się do szkolnej biblioteki, gdzie na pewno znajdzie wersję drukowaną Konstytucji.

Przełłada tekst Konstytucji pod kątem zapisów dotyczących ochrony przyrody – środowiska naturalnego, a szczególnie praw zwierząt. Szuka odpowiedzi na następujące pytanie: Jakie zapisy o ochronie środowiska, w tym zwierząt, znajdują się w polskiej Konstytucji? Notuje numery odpowiednich artykułów i krótko opisuje, czego one dotyczą. Korzysta z tabeli.

(krok 1, karta zadania „Propozycje zapisu o ochronie zwierząt w Konstytucji RP”)

Materiały dla nauczyciela/nauczycielki

Rozdział I RZECZPOSPOLITA Art. 5

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Komentarz:

Umieszczenie wymogu ochrony środowiska w kluczowym rozdziale Konstytucji jest sygnałem, że sprawy ochrony środowiska są w Rzeczpospolitej Polskiej jednymi z najważniejszych, na równi ze strzeżeniem niepodległości i nienaruszalności jej terytorium, wolnościami i prawami człowieka i obywatela, bezpieczeństwem obywateli czy dziedzictwem narodowym. Ochrona środowiska postrzegana jest jako jedna z podstawowych funkcji państwa, a naczelną zasadą jest zrównoważony rozwój, tj. dążenie do powiązania poprawy stanu środowiska przyrodniczego z szybkim rozwojem gospodarczym i wzrostem jakości życia ludzi.

Rozdział II WOLNOŚCI, PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁOWIEKA I OBYWATELA Art. 31

3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Materiały dla nauczyciela/nauczycielki

Komentarz:

Ochrona środowiska może w pewnych wyjątkowych sytuacjach być wartością nadrzędną wobec innych wartości, na przykład wolności człowieka. Co więcej, z tego zapisu wynika nie tylko dopuszczalność, lecz także potrzeba ustanawiania ograniczeń wolności i praw z uwagi na potrzeby ochrony środowiska.

Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne

Art. 68

4. Władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska.

Komentarz:

Organy władzy publicznej powinny podejmować działania zapobiegające szkodom w środowisku naturalnym, nie tylko naprawiać już wyrządzone szkody.

Art. 74

1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.
2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.
3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.
4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Komentarz:

Państwo bierze na siebie obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu oraz przyszłym pokoleniom i potwierdza prawo do uzyskiwania informacji przez wszystkich zainteresowanych o stanie środowiska (informacje te są pozyskiwane m.in. w ramach państwowego monitoringu środowiska) oraz o działaniach na rzecz ochrony środowiska.

Materiały dla nauczyciela/nauczycielki

Art. 86

Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa.

Komentarz:

Użycie określenia „każdy” podkreśla znaczenie i powszechność tego obowiązku. Do troski o stan środowiska naturalnego są zobowiązane wszystkie osoby znajdujące się na terytorium RP – zarówno osoby fizyczne (bez względu na obywatelstwo, płeć, wiek), jak i prawne (np. instytucje, organizacje).

Muszą powstrzymać się od działań, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, i liczyć się z koniecznością poniesienia odpowiedzialności za pogorszenie stanu środowiska naturalnego.

	ARTYKUŁY MÓWIĄCE O OCHRONIE ŚRODOWISKA
ZADANIA PAŃSTWA	art. 5 art. 31 art. 68 art. 74
PRAWA I OBOWIĄZKI OBYWATELA	art. 31 art. 86

Aktywność 3

Uczeń/uczennica czyta artykuł Aleksandry Wagner Czym są prawa zwierząt i dlaczego są łamane?: <https://www.otwarteklatki.pl/czym-sa-prawa-zwierzat-i-dlaczego-sa-lamane>.

Odpowiada na pytania:

- ✓ Przed jakimi zagrożeniami należy dziś w sposób szczególny chronić zwierzęta?
- ✓ Jak sądzisz, kto powinien odpowiadać za ochronę praw zwierząt?

(krok 2, karta zadania „Propozycje zapisu o ochronie zwierząt w Konstytucji RP”)

Aktywność 4

Uczeń/uczennica zapoznaje się z zapisami w konstytucjach innych państw (Szwajcarii, Brazylii i Indii) odwołującymi się bezpośrednio do zwierząt.

(krok 3, karta zadania „Propozycje zapisu o ochronie zwierząt w Konstytucji RP”)

Aktywność 5

Uczeń/uczennica podaje swoje propozycje zapisu dotyczącego ochrony zwierząt, który mógłby uzupełnić tekst Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

(krok 4, karta zadania „Propozycje zapisu o ochronie zwierząt w Konstytucji RP”)

Źródła

- ✓ A. Wagner: Czym są prawa zwierząt i dlaczego są łamane?,
<https://www.otwarteklatki.pl/czym-sa-prawa-zwierzat-i-dlaczego-sa-lamane>
- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970780483>
- ✓ Najłabsze w systemie. Czy wpisać zwierzęta do konstytucji? – rozmowa Pauli Szewczyk z Karoliną Kuszlewicz w Radiu TOK FM,
<https://audycje.tokfm.pl/podcast/85604,Najslabsze-w-systemie-Czy-wpisac-zwierzeta-do-konstytucji>
- ✓ N. Szostak, O. Tokarczuk na spotkaniu w „Wyborczej”: Przyszedł czas, żeby wpisać do konstytucji zwierzęta,
<https://wyborcza.pl/7,75517,25594909,spotkanie-z-olga-tokarczuk-w-centrum-premier-czerska-8-10-jak.html>
- ✓ A. Surówka, Bezpieczeństwo ekologiczne a gospodarowanie odpadami w świetle prawa konstytucyjnego, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2012, nr 4, s. 151–167,
<https://marszalek.com.pl/przegladprawakonstytucyjnego/ppk12/08.pdf>
- ✓ B. Błońska, W. Gogłóza, W. Klaus, D. Woźniakowska-Fajst (red.), Sprawiedliwość dla zwierząt, Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszenie „Otwarte Klatki”, Warszawa 2017,
<https://www.inp.pan.pl/wp-content/uploads/2018/06/Sprawiedliwosc-dla-zwierzat%CC%A8t-ostateczna-wersja.pdf>

(dostęp: marzec 2020 r.)

Komentarz

Jest to zadanie interdyscyplinarne łączące treści z **dwóch przedmiotów: wiedzy o społeczeństwie (godzina wychowawcza) oraz biologii**. Zadanie z **3. poziomu interdyscyplinarności**. Sformułowanie propozycji zapisu do Konstytucji RP w sprawie praw zwierząt wymaga wiadomości z wiedzy o społeczeństwie (konstytucja jako akt prawny) oraz z biologii (potrzeby zwierząt).

Zadanie skoncentrowane na problemie praw zwierząt w Konstytucji.

Zadanie problemowe typu „**Stwórz coś oryginalnego**” – uczeń/uczennica tworzy zapis do Konstytucji oraz „**Napisz**” – formułuje prawidłowy zapis do Konstytucji.

Zadanie bez udziału grafiki.

Zadanie dla nowicjusza/nowicjuszki – refleksja nad potrzebą ochrony praw zwierząt, formułowanie zapisów do Konstytucji.

Kontekst zadania: zadanie nawiązuje do autentycznego dokumentu, jakim jest nadrzędny akt prawny w RP, czyli Konstytucja, oraz do sytuacji, które wymagają podjęcia działań w sprawie ochrony praw zwierząt. Nie jest to jednak kontekst bliski codziennej rzeczywistości ucznia/uczennicy.

Komentarz

Uczniowie/uczennice rozwiązują zadanie **indywidualnie** lub **w parach**.

Aktywność ucznia/uczennicy polega na **pracy indywidualnej z kartą zadania**.
Wprowadzasz w tematykę zadania. **Pomagasz** w razie potrzeby.

Zadanie może być rozwiązywane **na lekcji** pod opieką nauczyciela/nauczycielki dowolnego przedmiotu, **w cyklu lekcji** (lekcja wiedzy o społeczeństwie – lekcja biologii – lekcja wiedzy o społeczeństwie), w ramach **Biura Pracy Indywidualnej** lub **pracy zdalnej**.

Zadanie **trudne**.

Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10/1
00-666 Warszawa
(22) 875 85 97 wew. 109
szkoladlainnowatora@ceo.org.pl
www.szkoladlainnowatora.ceo.org.pl